

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาทันตสุขภาพเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลกระทบต่อทั้งสุขภาพร่างกาย จิตใจ และมีส่วนทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจ แม้ว่ากระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆจะได้เร่งดำเนินการให้ความรู้และรณรงค์ให้ประชาชนเอาใจใส่ดูแลตนเองมาตลอด ก็ยังพบว่าประชาชนยังคงเป็นโรคในช่องปาก ทั้งโรคฟันผุ และโรคเหงือกอักเสบ อยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งนี้โรคดังกล่าวสามารถป้องกันได้ด้วยวิธีง่ายๆ ได้แก่ การแปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์อย่างถูกวิธีสม่ำเสมอ การจำกัดอาหารหวาน และถ้าสามารถตรวจพบตั้งแต่ระยะเริ่มแรกก็จะสามารถควบคุมไม่ให้โรคลุกลามต่อไปมากและสามารถรักษาได้ทันเวลาที่ ก็จะสามารถมีสภาวะทันตสุขภาพที่ดีได้

จากการสำรวจทันตสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 3,4 และ 5 ปี พ.ศ.2532, 2537 และ 2543-2544 พบว่า ปัญหาทันตสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กวัยประถมศึกษามีแนวโน้มสูงขึ้น โดยกลุ่มอายุ 5-6 ปี มีผู้ที่ปราศจากฟันผุลดลงตามลำดับจากร้อยละ 17.2 ในปี 2532 เป็น ร้อยละ 14.7 ในปี 2537 และเพียงร้อยละ 12.5 ในปี 2543-44 และพบว่า กลุ่มอายุ 12 ปี มีค่าเฉลี่ยฟันผุตอน อุด(DMFT) ค่อนข้างคงที่ที่ระดับ 1.5, 1.6, และ 1.6ซี่/คน ตามลำดับ (1)

ฝ่ายทันตสาธารณสุขชนบทภาคใต้ให้ความสำคัญต่อการสร้างเสริมพฤติกรรมทันตสุขภาพในเด็กเพื่อให้เด็กและผู้ปกครองสามารถร่วมกันพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากของเด็กอย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่การมีสุขภาพช่องปากที่ดีในที่สุด อย่างไรก็ตาม เนื่องจากครูก็เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กนักเรียนด้วย และในปัจจุบัน มีการเรียนการสอนและกิจกรรมทางทันตสุขภาพในโรงเรียนในทุกระดับชั้น จึงเห็นว่าหากจะสนับสนุนกิจกรรมนี้ในโรงเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น น่าจะเป็นหนทางหนึ่งในการส่งเสริมการดูแลสุขภาพช่องปากด้วยตนเองของเด็กนักเรียนได้

ฝ่ายทันตสาธารณสุขชนบทภาคใต้ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ร่วมกับทันตบุคลากร และครูของจังหวัด สงขลา ปัตตานี และสุราษฎร์ธานี ได้ร่วมกันจัดทำคู่มือทันตสุขศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน” ขึ้น พร้อมทั้งได้มีการพัฒนาปรับปรุงมาตามลำดับ เพื่อมุ่งหวังสร้างต้นแบบ(Prototype) ของชุดการสอนให้คุณครูโรงเรียนประถมศึกษาได้ใช้ประกอบการสอนเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพช่องปากซึ่งเดิมเป็นส่วนหนึ่งของวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (สปช.เดิม) แต่ในปัจจุบันอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมแห่งความเป็นไทยโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น “ผู้เรียนเป็น

สำคัญ” นอกจากนี้เพื่อให้คุณครูสามารถประยุกต์และบูรณาการรูปแบบต่างๆในชุดการสอนกับการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆได้ตามความเหมาะสมและสามารถเพิ่มเติมแนวคิดหรือรูปแบบการสอนวิธีอื่นๆไปในชุด - การสอนนี้ได้ตลอดเวลา

ในการผลิตสื่อทัศนศึกษาดังกล่าว ฝ่ายทัศนสาธาณสุขชนบทภาคใต้ มีเจตนารมณ์ที่จะแจกจ่ายให้กับโรงเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใน 14 จังหวัดภาคใต้ได้ใช้ประโยชน์ต่อไป และก่อนที่จะแจกจ่ายให้กับโรงเรียนต่างๆ ฝ่ายทัศนสาธาณสุขชนบทภาคใต้ จึงได้ทำการศึกษานำร่อง เพื่อเป็นการประเมินประสิทธิผลของสื่อดังกล่าว โดยศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้สื่อของครู ความรู้ เจตคติ ด้านทัศนสุขภาพของครู ความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ และอนามัยในช่องปากของนักเรียน เปรียบเทียบ และ ระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่ได้รับสื่อทัศนศึกษาชุด “สอนสนุกเรื่องฟัน” และกลุ่มโรงเรียนที่ไม่ได้รับสื่อดังกล่าว และนำผลที่ได้จากการศึกษาและข้อเสนอแนะต่าง ไปปรับปรุงพัฒนาสื่อดังกล่าวให้ดียิ่งขึ้นต่อไป